Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

21. prosinca 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Carinski zakonik Zajednice – Uredba (EEZ) br. 2913/92 – Članak 96. – Postupak vanjskoga provoza – Pojam ‚prijevoznik' – Nepodnošenje robe odredišnom carinskom uredu – Odgovornost – Podizvođač usluge prijevoza koji je robu predao glavnom prijevozniku na parkiralištu odredišnog carinskog ureda te ju je ponovno preuzeo prilikom sljedećeg putovanja"

U predmetu C-547/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koji je uputila Kúria (Vrhovni sud, Mađarska) odlukom od 29. rujna 2015., koju je Sud zaprimio 20. listopada 2015., u postupku

Interservice d.o.o. Koper

protiv

Sándora Horvátha,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz (izvjestitelj), predsjednik vijeća, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za S. Horvátha, J. Ocsák, *ügyvéd*,

— za mađarsku vladu, G. Koós i Z. Fehér, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, L. Grønfeldt i A. Sipos, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 14. srpnja 2016.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: mađarski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 96. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1992., L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., str. 110.), kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ) br. 648/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2005. (SL 2005., L 117, str. 13.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 17., str. 137.) (u daljnjem tekstu: Carinski zakonik).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Interservice d.o.o. Koper i Sándora Horvátha u vezi s povratom carine koju je to društvo platilo slovenskim carinskim tijelima u svojstvu „glavnog obveznika" nakon što je S. Horváth u svojstvu podizvođača usluge prijevoza izuzeo ispod carinskog nadzora robu prevoženu u postupku vanjskog provoza Zajednice.

Pravni okvir

3 Članak 4. točka 21. Carinskog zakonika utvrđuje da pojam „korisnik postupka" znači „osoba u čije je ime podnesena carinska deklaracija ili osoba na koju su prenesena prava i obveze navedene osobe u vezi s carinskim postupkom".

4 Članak 37. Carinskog zakonika propisuje:

„1. Roba unesena u carinsko područje Zajednice podliježe carinskom nadzoru od trenutka njezina unosa. Roba može podlijegati carinskim provjerama u skladu s važećim odredbama.

2. Roba ostaje pod takvim nadzorom sve dok je to potrebno radi utvrđivanja njezinog statusa, ako je to primjereno, i u slučaju robe koja nije roba Zajednice i ne dovodeći u pitanje članak 82. stavak 1., roba ostaje pod nadzorom dok se njezin carinski status ne promijeni, odnosno dok se ne smjesti u slobodnu zonu ili slobodno skladište, dok se ponovno ne izveze ili uništi u skladu s člankom 182."

5 Članak 92. Carinskog zakonika predviđa:

„1. Postupak vanjskoga provoza završen je i obveza korisnika postupka ispunjena podnošenjem robe koja je stavljena u postupak i potrebnih isprava odredišnoj carinarnici u skladu s odredbama predmetnog postupka.

2. Carinska tijela završavaju postupak vanjskog provoza kada, na temelju usporedbe podataka raspoloživih u polaznoj carinarnici s onima raspoloživima u odredišnoj carinarnici, mogu utvrditi da je postupak pravilno proveden." [neslužbeni prijevod]

6 U skladu s člankom 96. Carinskog zakonika:

„1. Glavni obveznik je nositelj postupka vanjskog provoza Zajednice. Glavni obveznik je odgovoran za:

(a) predaju robe odredišnoj carinarnici u nepromijenjenom stanju i do propisanog roka te uz poštovanje mjera koje su donijela carinska tijela radi osiguranja istovjetnosti robe;

(b) poštovanje odredaba koje se odnose na postupak provoza Zajednice.

2. Neovisno o obvezi glavnog obveznika iz stavka 1., prijevoznik ili primatelj robe koji primi robu znajući da je roba u postupku provoza Zajednice također je odgovoran za predaju robe odredišnoj carinarnici u nepromijenjenom stanju i do propisanog roka te uz poštovanje mjera koje su donijela carinska tijela radi osiguranja istovjetnosti robe."

Glavni postupak i prethodna pitanja

7 Društvo Friedler Spedition GmbH zadužilo je društvo IGAZ Trans Kft za prijevoz robe kineskog podrijetla koja je u luku Kopar u Sloveniji pristigla kontejnerom.

8 Društvo IGAZ Trans povjerilo je, s jedne strane, obavljanje carinskih formalnosti društvu Interservice, tužitelju u glavnom postupku. S druge strane, društvo IGAZ Trans zadužilo je S. Horvátha, tuženika u glavnom postupku, za dopremu predmetne robe od Kopra do Beča u Austriji, a nakon završetka carinskih formalnosti do Rima u Italiji.

9 Društvo Interservice 11. prosinca 2008. pokrenulo je postupak vanjskog provoza Zajednice elektroničkim slanjem deklaracije za provoz s oznakom T carinskom uredu u Kopru. Ono je osim toga izradilo i poslalo S. Horváthu punomoć koja je potrebna kako bi carinska tijela stavila na raspolaganje predmetnu robu i teretni list CMR (teretni list na temelju Konvencije o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom, potpisane u Ženevi 19. svibnja 1956., kako je izmijenjena i dopunjena Protokolom potpisanim 5. srpnja 1978.).

10 Radi završetka postupka vanjskog provoza Zajednice, predmetna roba morala je biti podnesena odredišnom carinskom uredu u Beču u Austriji najkasnije 18. prosinca 2008.

11 Nakon što je S. Horváth u carinskom uredu u Kopru preuzeo dostavu predmetne robe, prevezao ju je do parkirališta carinskog ureda u Beču, koji je bio naveden na teretnom listu CMR, gdje je uz kontejner s robom ostao od 12. do 17. prosinca 2008. Na tom je mjestu predao predstavniku društva IGAZ Trans provozne isprave koje su omogućavale obavljanje carinskih formalnosti. Prema tvrdnjama društva IGAZ Trans, taj je predstavnik zatim proslijedio te dokumente društvu Friedler Spedition radi obavljanja carinskih formalnosti. S. Horváth vratio se u Mađarsku 17. prosinca 2008., ostavljajući navedeni kontejner na mjestu.

12 Vrativši se u Beč 18. prosinca 2008., S. Horváth prevezao je predmetnu robu do krajnjeg primatelja u Italiji koristeći novi teretni list koji mu je predao predstavnik društva IGAZ Trans.

13 Predmetna roba nije bila podnesena odredišnom carinskom uredu u Beču.

14 Slovenska carinska tijela otkrila su da su im društva Friedler Spedition i IGAZ Trans poslala pogrešne dokumente za dokazivanje završetka postupka vanjskog provoza. Smatrajući da je predmetna roba bila izuzeta ispod carinskog nadzora, slovenska carinska tijela naložila su društvu Interservice, kao glavnom obvezniku, plaćanje iznosa od 11 196,49 eura za carinu, porez na dodanu vrijednost (PDV) i zatezne kamate, koji je to društvo platilo 16. listopada 2009.

15 Društvo Interservice pokrenulo je na temelju izvanugovorne odgovornosti sudski postupak protiv S. Horvátha kako bi mu se naložilo plaćanje iznosa od 11 196,49 eura, uz kamate i pripadajuće troškove, radi naknade štete, tvrdeći da je na temelju članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika prijevoznik zajedno s glavnim obveznikom odgovoran za podnošenje robe, čak i ako u konkretnom slučaju postupa samo kao podizvođač usluge prijevoza.

16 S obzirom na to da su sud u prvom stupnju i žalbeni sud odbili navedeno pravno sredstvo, osobito zato što se članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika ne primjenjuje na podizvođača usluge prijevoza, društvo Interservice podnijelo je Kúriji (Vrhovni sud, Mađarska) kasacijsku žalbu.

17 Taj sud navodi da rješenje glavnog postupka ovisi o odgovoru na pitanje je li nezakonito i protupravno postupanje S. Horvátha uzrokovalo carinski dug koji je snosilo društvo Interservice kao glavni obveznik na temelju članka 203. Carinskog zakonika. Taj sud objašnjava da je S. Horváth preuzeo predmetnu robu znajući da je bila stavljena u postupak vanjskog provoza Zajednice, a pri čemu ipak nije provjerio

prije nastavka njezina prijevoza od Beča do Rima jesu li je društva IGAZ Trans ili Friedler Spedition podnijela odredišnom carinskom uredu. Sud koji je uputio zahtjev dodaje da u glavnom postupku nema dovoljno dokaza o tome da je tuženik znao za izuzimanje te robe ispod carinskog nadzora.

18 U tim je okolnostima Kúria (Vrhovni sud) odlučila prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika tumačiti na način da se prijevoznikom robe može smatrati ne samo osoba koja je s prodavateljem sklopila ugovor o prijevozu robe (ugovorni ili glavni prijevoznik), nego i osoba koja u cijelosti ili djelomično obavlja prijevoz na temelju drugog ugovora o prijevozu sklopljenog s ugovornim ili glavnim prijevoznikom (podizvođač usluge prijevoza)?

2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrdan, treba li članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika tumačiti na način da je u okolnostima poput onih u glavnom postupku podizvođač usluge prijevoza dužan, prije nego li nastavi prijevoz robe, na zadovoljavajući način osigurati da je glavni prijevoznik doista na propisan način podnio robu odredišnom carinskom uredu?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

19 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pojam „prijevoznik”, koji u skladu s člankom 96. stavkom 2. Carinskog zakonika ima obvezu podnijeti robu u nepromijenjenom stanju odredišnom carinskom uredu, tumačiti na način da obuhvaća svaku osobu, uključujući podizvođača usluge prijevoza, koja obavlja stvarni prijevoz robe stavljene u postupak vanjskog provoza Zajednice.

20 Budući da Carinski zakonik ne sadržava definiciju pojma „prijevoznik”, prema ustaljenoj sudskoj praksi doseg tog pojma prava Unije valja utvrditi uzimajući u obzir njegov tekst, kontekst i ciljeve (vidjeti u tom smislu presudu od 16. travnja 2015., Angerer, C-477/13, EU:C:2015:239, t. 26. i navedenu sudsku praksu).

21 Što se tiče teksta članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika, valja primijetiti da se „prijevoznik” može podvrgnuti obvezi podnošenja robe u nepromijenjenom stanju odredišnom carinskom uredu u smislu te odredbe ako su ispunjene dvije pretpostavke. S jedne strane, potreban je primitak robe, što podrazumijeva fizičko preuzimanje i izravan posjed te robe i, s druge strane, saznanje prilikom primitka o njezinu stavljanju u postupak provoza Zajednice.

22 Što se tiče konteksta i cilja navedene odredbe, valja navesti da se njome uspostavlja odgovornost prijevoznika usporedno s onom glavnog obveznika iz članka 96. stavka 1. Carinskog zakonika. Kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točkama 47. do 49. svojeg mišljenja, odgovornost prijevoznika ipak se razlikuje od one glavnog obveznika kako prema temelju tako i prema opsegu.

23 Naime, odgovornost glavnog obveznika temelji se na njegovu svojstvu „korisnika” postupka provoza, koji je u članku 4. točki 21. Carinskog zakonika definiran kao osoba u čije je ime podnesena carinska deklaracija ili osoba na koju su prenesena prava i obveze te osobe u vezi s carinskim postupkom. Na temelju članka 96. stavka 1. točke (b) Carinskog zakonika, glavni obveznik je u svojstvu korisnika postupka provoza odgovoran za poštovanje svih odredaba koje se odnose na taj postupak.

24 Nasuprot tomu, odgovornost prijevoznika propisana u članku 96. stavku 2. Carinskog zakonika temelji se na izravnom posjedu robe i saznanju da je ona stavljena u postupak provoza Zajednice. Ta odredba obvezuje prijevoznika, koji primi robu znajući da je ona u takvom postupku, da je u svojstvu izravnog posjednika preda odredišnom carinskom uredu u nepromijenjenom stanju i do propisanog roka te uz poštovanje mjera koje su donijela carinska tijela radi osiguranja istovjetnosti robe.

25 U tom je pogledu nebitan odgovor na pitanje prevozi li robu njezin izravan posjednik na temelju ugovora o podizvođenju s glavnim prijevoznikom. Svako drugo tumačenje omogućilo bi pojedincima izbjegavanje njihove odgovornosti koja proizlazi iz navedene odredbe uz obrazloženje da postupaju na temelju ugovora o podizvođenju, a unatoč tomu što izravno posjeduju predmetnu robu i znaju da je stavljena u postupak provoza.

26 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da pojam „prijevoznik”, koji u skladu s člankom 96. stavkom 2. Carinskog zakonika ima obvezu podnijeti robu u nepromijenjenom stanju odredišnom carinskom uredu, treba tumačiti na način da obuhvaća svaku osobu, uključujući podizvođača usluge prijevoza, koja obavlja stvarni prijevoz robe stavljene u postupak vanjskog provoza Zajednice i koja je prihvatila taj prijevoz znajući da je roba stavljena u taj postupak.

Drugo pitanje

27 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika tumačiti na način da je podizvođač usluge prijevoza, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji je, s jedne strane, predao robu s pripadajućom provoznom ispravom glavnom prijevozniku na parkiralištu odredišnog carinskog ureda i, s druge strane, ponovno preuzeo tu robu prilikom sljedećeg putovanja, imao obvezu osigurati njezino podnošenje odredišnom carinskom uredu i može ga se smatrati odgovornim zbog propuštanja takvog podnošenja.

28 U tom pogledu valja navesti da članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika predviđa odgovornost podizvođača usluge prijevoza, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, zbog propuštanja podnošenja robe odredišnom carinskom uredu samo kada je taj podizvođač usluge prijevoza obvezan osigurati to podnošenje zbog prihvaćanja robe i saznanja o njezinu stavljanju u postupak provoza Zajednice u smislu te odredbe.

29 U ovom slučaju, s obzirom na to da iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da je S. Horváth na početku prihvatio robu o kojoj je riječ u glavnom postupku znajući da je stavljena u postupak vanjskog provoza Zajednice, iz odgovora na prvo pitanje proizlazi da je on imao obvezu podnijeti je odredišnom carinskom uredu što se tiče njezina prijevoza od Kopra do Beča.

30 Stoga valja ispitati, s jedne strane, je li se S. Horváth oslobodio te obveze predavanjem navedene robe s pripadajućom provoznom ispravom predstavniku glavnog prijevoznika IGAZ Trans na parkiralištu odredišnog carinskog ureda u Beču i, s druge strane, u slučaju potvrdnog odgovora, je li novim preuzimanjem te iste robe prilikom njezina naknadnog prijevoza od Beča do Rima ponovno bio podvrgnut navedenoj obvezi.

31 Kad je riječ o odgovoru na pitanje je li se S. Horváth oslobodio obveze podnošenja robe odredišnom carinskom uredu predavanjem navedene robe s pripadajućom provoznom ispravom predstavniku glavnog prijevoznika IGAZ Trans na parkiralištu odredišnog carinskog ureda u Beču, iz odgovora na prvo prethodno pitanje proizlazi da se odgovornost prijevoznika, propisana u članku 96. stavku 2. Carinskog zakonika temelji na izravnom posjedu robe. Stoga se prijevoznik koji predajom robe prenese taj posjed na drugog prijevoznika oslobađa svoje obveze na temelju te odredbe pod uvjetom da je taj drugi prijevoznik imao saznanje o činjenici da je roba stavljena u postupak provoza Zajednice.

32 Naime, iako se podvrgavanje robe carinskom nadzoru propisanom u članku 37. Carinskog zakonika protivi mogućnosti da se prijevoznik oslobodi obveze koju ima na temelju članka 96. stavka 2. tog zakonika predajom robe bilo kojoj drugoj osobi, on se ipak može osloboditi te odgovornosti predajući tu robu drugoj osobi koja u skladu s člankom 96. podliježe obvezi da na zadovoljavajući način podnese robu odredišnom carinskom uredu, kao što je to drugi prijevoznik koji prihvati robu znajući da je ona stavljena u postupak provoza Zajednice.

33 U ovom slučaju iz utvrđenja suda koji je uputio zahtjev proizlazi da je S. Horváth dopremio robu o kojoj je riječ u glavnom postupku do parkirališta odredišnog carinskog ureda u Beču. Nakon što je predstavniku glavnog prijevoznika IGAZ Trans predao provoznu ispravu pomoću koje je izvršen prijevoz, S. Horváth otišao je u Mađarsku ostavivši na mjestu kontejner s robom. Prema tvrdnjama društva IGAZ Trans, njegov je predstavnik zatim proslijedio taj dokument društvu Friedler Spedition radi obavljanja carinskih formalnosti. Pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, čini se da je na taj način, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 52. svojeg mišljenja, S. Horváth bio oslobođen svoje obveze na temelju članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika u trenutku kada je predao tu robu s pripadajućom provoznom ispravom predstavniku glavnog prijevoznika IGAZ Trans. U tom je pogledu nevažna okolnost da je društvo IGAZ Trans zatim proslijedilo taj dokument društvu Friedler Spedition.

34 Ako se pokaže da se S. Horváth doista oslobodio svoje odgovornosti na temelju članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika predajući robu o kojoj je riječ u glavnom postupku s pripadajućom provoznom ispravom predstavniku društva IGAZ Trans, njegovo ranije svojstvo „prijevoznika” u smislu te odredbe ne može mu nametnuti nikakvu obvezu da osigura, nakon te predaje i prije novog preuzimanja te robe prilikom njezina prijevoza do krajnjeg primatelja u Rimu, da je roba u nepromijenjenom stanju na zadovoljavajući način podnesena odredišnom carinskom uredu u Beču.

35 S obzirom na navedeno, u tom bi slučaju sud koji je uputio zahtjev također trebao provjeriti je li S. Horváth ponovno postao odgovoran na temelju članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika preuzimajući robu o kojoj je riječ u glavnom postupku prilikom njezina prijevoza od Beča do Rima.

36 Naime, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 61. svojeg mišljenja, ako je roba o kojoj je riječ u glavnom postupku i nadalje bila u postupku provoza Zajednice u trenutku kada ju je S. Horváth ponovno preuzeo radi obavljanja prijevoza i ako je on o tome imao saznanja, tada bi pretpostavke iz članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika ponovno mogle biti ispunjene te bi na taj način on ponovno postao dužnik obveze propisane u toj odredbi.

37 U glavnom postupku, budući da iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da roba o kojoj je riječ u glavnom postupku nije bila podnesena odredišnom carinskom uredu u Beču, postupak vanjskog provoza Zajednice nije mogao biti okončan na datum utvrđen u skladu s odredbama članka 92. Carinskog zakonika i ne može se isključiti da je ta roba i nadalje bila u tom postupku kada ju je S. Horváth ponovno preuzeo 18. prosinca 2008. radi dopreme njezinom krajnjem primatelju u Rimu. Usto, informacije kojima raspolaže Sud ne omogućavaju utvrditi sa sigurnošću je li S. Horváth, ovisno o slučaju, imao saznanja o tome da je ta roba i nadalje bila u postupku provoza.

38 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri je li roba o kojoj je riječ u glavnom postupku i dalje bila u postupku vanjskog provoza Zajednice u trenutku kada ju je S. Horváth ponovno preuzeo te je li S. Horváth o tome imao saznanja. Ako tomu nije tako, tada se ne može smatrati da mu je to preuzimanje ponovno nametnulo obvezu da osigura da je ta roba na zadovoljavajući način podnesena odredišnom carinskom uredu.

39 S obzirom na ta razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika treba tumačiti na način da je podizvođač usluge prijevoza, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji je, s jedne strane, predao robu s pripadajućom provoznom ispravom glavnom prijevozniku na parkiralištu odredišnog carinskog ureda i, s druge strane, ponovno preuzeo tu robu

prilikom sljedećeg putovanja, imao obvezu osigurati njezino podnošenje odredišnom carinskom uredu i može ga se smatrati odgovornim zbog propuštanja takvog podnošenja samo ako je prilikom novog preuzimanja navedene robe znao da postupak provoza nije uredno okončan, a što je na sudu koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku da provjeri.

Troškovi

40 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1) **Pojam „prijevoznika”, koji u skladu s člankom 96. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice, kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ) br. 648/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2005., ima obvezu podnijeti robu u nepromijenjenom stanju odredišnom carinskom uredu, treba tumačiti na način da obuhvaća svaku osobu, uključujući podizvođača usluge prijevoza, koja obavlja stvarni prijevoz robe stavljene u postupak vanjskog provoza Zajednice i koja je prihvatila taj prijevoz znajući da je roba stavljena u taj postupak.**

2) **Članak 96. stavak 2. Uredbe br. 2913/92, kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom br. 648/2005, treba tumačiti na način da je podizvođač usluge prijevoza, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji je, s jedne strane, predao robu s pripadajućom provoznom ispravom glavnom prijevozniku na parkiralištu odredišnog carinskog ureda i, s druge strane, ponovno preuzeo tu robu prilikom sljedećeg putovanja, imao obvezu osigurati njezino podnošenje odredišnom carinskom uredu i može ga se smatrati odgovornim zbog propuštanja takvog podnošenja samo ako je prilikom novog preuzimanja navedene robe znao da postupak provoza nije uredno okončan, a što je na sudu koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku da provjeri.**

Potpisi